

NARENCİYEDE PAZAR SIKINTISI

Türkiye, narenciye üretiminde 4,9 milyon tonla dünya 7'ncisi, ürün bazında bakıldığında; dünya mandalina üretiminde 3'üncü, limonda 6'ncı, greycfurta 7'nci, portakalda ise 9'uncu sırada. İhracat rakamlarında ise, Türkiye dünya pazarının yüzde 12'sini kontrol ederken ihracatta ise 3'üncü sırada yer alıyor. Türkiye narenciye üretiminde dünya 6'ncısı ihracatında dünya 3'üncüsüyken, gelir elde etmede dünya 5'incisi durumunda. Son beş yıla bakıldığında da naren-

ciye ihracatı yüzde 47 artmış olmasına rağmen gelir maalesef yüzde 11 düştü. Konuyu mecliste gündeme getiren İYİ Parti Mersin Milletvekili **Zeki Hakan Sıdali**, "Narenciyede acilen ticaret protokolleri tamamlanmalı ve uzak doğu piyasalarına açılmamız. Yine bu kapsamda kargo taşımacılığını artırmak için yılan hikâyesine dönen bölgemizin Çukurova bölgesel havaalanını artık açmalıyız" dedi.

Necdet TAŞ'ın Haberi 5'te

NARENCİYEDE PAZAR SIKINTISI

Türkiye, narenciye üretimde 4,9 milyon tonla dünya 7'ncisi, ürün bazında bakıldığında; dünya mandalina üretiminde 3'üncü, limonda 6'ncı, greylimonda 7'nci, portakalda ise 9'uncu sırada. İhracat rakamlarında ise, Türkiye dünya pazarının yüzde 12'sini kontrol ederken ihracatta ise 3'üncü sırada yer alıyor. Türkiye narenciye üretiminde dünya 6'ncısı ihracatında dünya 3'üncüsüyken, gelir elde etmede dünya 5'incisi durumunda. Son beş yıla bakıldığında da narenciye ihracatı yüzde 47 artmış olmasına rağmen gelir maalesef yüzde 11 düştü. Konuyu mecliste gündeme getiren İYİ Parti Mersin Milletvekili **Zeki Hakan Sıdali**, "Narenciyede acilen ticaret protokolleri tamamlanmalı ve uzak doğu piyasalarına açılmalıdır. Yine bu kapsamda kargo taşımacılığını artırmak için yılın hikâyesine dönen bölgemizin Çukurova bölgesel havaalanını artık açmalıyız" dedi.

Mersin Milletvekili **Zeki Hakan Sıdali** ve milletvekilleri tarafından, Türkiye'nin narenciye üretimi konusunda hem sofralık hem de endüstriyel pazarda yer alan büyük fırsatları yakalayabilmesi, dinamik üretim ve pazarlama planlamalarıyla ihracat gelirlerini arttırabilmesi, yeni pazarlara ulaşabilmesi ve rekabet gücünü arttırarak bulunduğu pazarda söz sahibi olabilmesi için gerekli çözümlerin araştırılması" amacıyla **Türkiye Büyük Millet Meclisi** Başkanlığına **Mecelis** Araştırma Önergesi verdi. **"İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ NARENCİYEYİ VURDU"**

Partisi adına konuşan İYİ Parti Mersin Milletvekili **Zeki Hakan Sıdali**, "FAO'ya göre dünyada yıllık narenciye üretimi 147 milyon ton. Ülkemizde, üretimde 4,9 milyon tonla dünya 7'ncisi, ürün bazında bakıldığında; dünya mandalina üretiminde 3'üncü, limonda 6'ncı, greylimonda 7'nci, portakalda ise 9'uncu sırada. İhracat rakamlarında ise, Türkiye dünya pazarının yüzde 12'sini kontrol ederken ihracatta ise 3'üncü sırada yer alıyor. Buraya kadar güzel; potansiyelimiz var ama ihracattan elde edilen gelire baktığımızda, narenciye üretimi bulunmayan Hollanda 838 milyon dolar kazanırken 2 milyon ton ihracat yapan Türkiye ancak 890 milyon dolar kazanabilmiş. Türkiye narenciye üretiminde dünya 6'ncısı ihracatında dünya 3'üncüsüyken, gelir elde etmede dünya 5'incisi olmuştur. Son beş yıla baktığımızda narenciye ihracatımız yüzde 47 artmış olmasına rağmen gelirimiz maalesef yüzde 11 düşmüştür. Son beş yılda ton başına ürünlerin satış fiyatı portakalda yüzde 44, mandalinada yüzde 37, limonda yüzde 28 ve greylimonda yüzde 31 ucuzladı. Yani Türkiye üretimdeki gücünü gelir elde etmede koruyamamış, katma değer oluşturamamış, katma değer oluşturamamış, daha çok ürününü daha ucuza ihraç etmiştir. Bu sürdürülebilir değildir. Peki, niçin? Çünkü narenciye ihracatının yüzde 70'ini yalnızca 4 ülkeye yapıyoruz; Rusya, Irak, Ukrayna ve Romanya. Pazar bağımlılığımız var yani. Talebin yüzde 40'ını oluşturan Avrupa Birliği pazarına neredeyse mal satamıyoruz. En önemli ithalatçıları olan Hollanda, Almanya ve Fransa'ya mal satmakta İspanya'ya rekabet edemiyoruz. Ticaret Bakanlığına buradan çağırırız. Narenciyede acilen ticaret protokolleri tamamlanmalı ve uzak doğu piyasalarına açılmalıdır. Yine bu kapsamda kargo taşımacılığını arttırmak için yılın hikâyesine dönen bölgemizin Çukurova bölgesel havaalanını artık açmalıyız. 9,8 milyar dolarlık endüstriyel narenciye pazar payımız yalnızca 49 milyon dolar. Narenciyeyi meyve suyu, reçel, konserve gibi sanayi üretimine dönüştüremiyoruz. Üstelik bu üretimi yapamadığımız gibi na-

rençiyede 20 milyon dolar da ithalat yapıyoruz. Peki, neler yapıyoruz? Öncelikle iklim krizini kabul etmeliyiz. Mersin'de 2019 Mayıs ayında hissedilen aşırı sıcaklıklar nedeniyle portakalda yüzde 30, mayar ve dikenli limonda yüzde 70'lere ulaşan rekoltte kayıpları oluştu. İklim değişikliğinin narenciye sektöründeki riskleri tespit edilmeden yeni rekabetçi politikalar oluşturamıyoruz" dedi.

"BU ÜRETİM MODELİ SÜRDÜRÜLEBİLİR DEĞİL"
"Mayıs-ekim arasında 650 milimetre su isteyen narenciyeyi bu aylarda Mersin'e yağın toplam 91 milimetre yağmur suyuyla yetiştiremeyeceğimizi ve her geçen gün daha fazla yer altı suyu kullanmak zorunda kalacağımızı da öngörmeliyiz. Bu üretim modeli, azalan yağış, artan kuraklık karşısında sürdürülebilir değil. O nedenle sulamada verimlilik artırılmalı, kuraklığa ve tuzluluğa dayanıklı yeni narenciye çeşitlerini hep beraber üretmeliyiz" ifadelerini kullanan Sıdali, konuşmasını şöyle sürdürdü: "Ek olarak küresel narenciye piyasasının talep ettiği tür ve kalitede olan ürünlerin erken, orta, geçici ve satış fiyatı yüksek olanlarını yetiştirmeliyiz. Böylece ürün arzının yılın tamamına yaymayı ve kârlılığı üst seviyeye çıkarmayı teşvik etmeliyiz. Bakın, İspanya 950 dolara, Mısır 960 dolara, Çin 1.335 dolara ürün satarken bizim tonunu 413 dolara satıyor olmamız başarısızlıktır, kabul edilemez. Hasat ile depolama arasındaki zincirde ürün kayıplarını azaltmalı,

bunun için paketleme kapasitesini, soğuk hava zincirlerini ve işleme sanayisini hep beraber geliştirmeliyiz. Pay sahibi olmadığımız 7,1 milyar dolarlık küresel meyve suyu pazarına girmeliyiz. Bunun için meyve suyu sanayisinin ihtiyaç duyduğu verimliliği yüksek ürün tipini yetiştirmeliyiz. Bütün bunlar ancak planlı bir devlet organizasyonu ve devlet desteğiyle gerçekleştirilir. Artık üzerimize düşeni yapmalıyız. Son söz olarak, 2020 Kasımında narenciyenin başkenti Mersin'de düzenlenecek olan sektörde tanıtım ve pazarlama imkânlarına kapı aralayacak 14'üncü Uluslararası Dünya Turunçgil Kongresi'nin arifesinde tüm bu dönüşümlerin başarılması, narenciye üretiminin yeniden planlanması, bu planlamayı teşvik edecek yeni destekleme politikasının inşası ve pazarlamada yeni rekabetçi stratejilerin geliştirilmesi için doğru zamandır. Biraz evvel yaptığımız önerileri geliştirmek üzere Mec-

elis araştırma önerimize destek vermenizi özellikle her partinin Çukurova milletvekillerinden rica ediyorum."

CHP'Lİ ANTMEN: "NARENCİYE DALINDA KALİYOR"

CHP adına konuşan Mersin Milletvekili **Alpay Antmen** ise, "Mersin'de narenciye bahçesi içinde doğmuş bir arkadaşınız olarak, Mersin, Adana, Hatay illerimizde en önemli geçim kaynaklarımızdan biri narenciye üretimi ve tarım üretimidir ama narenciye üretimi bu kadar çok önemliyken bölgemizde AKP'nin hatalı tarım politikaları nedeniyle maalesef narenciye ürünlerimiz toplanmadan dalında kalmaktadır. İktidarın bütün tarım ürünlerinde olduğu gibi, narenciye konusunda da gerekli teşvikleri sağlamaması, üreticilerin girdi maliyetlerinde aşırı yükselme ve yasal mevzuata rağmen tarımın ekonomik olarak desteklenmemesi bu güncel ülkemizde çiftçileri ve üreticilerimizi olumsuz olarak etkilemektedir. Mersin'de 1 Kasım'da başlayacak narenciye günlerinde Büyükşehir Belediyemizin de büyük katkılarıyla kentin tüm dinamikleri narenciye üretiminin hem Mersin için hem de ülkemiz için öneme işaret edecekler ancak iktidar, bölgemiz için bu kadar önemli olan narenciye üretimi, satımı ve ihracatı konusunda duyarsız kalıyor, kalmaya da devam ediyor. Sayın milletvekilleri, dün Genel Başkanımız Sayın **Kemal Kılıçdaroğlu** söyledi, Tarım Kanunu uygulanmıyor. Çiftçilerimize 2020 yılında 48 milyar 700 milyon lira teşvik ödenmesi gerekirdi ancak 2020 yılında çiftçimize sadece 22 milyar lira ödenecek, çiftçinin hakkı olan 26 milyar 700 milyon lira çiftçiye ödenmeyecek. Para saraya var, uçaklara var, makam arabalarına var, yandıya var ama vatandaşın yok" dedi.

"NARENCİYE ÜRETİCİLERİ İSYAN EDİYOR"

Narenciye üreticilerinin isyan ettiğini ifade eden **CHP**'li Antmen, konuşmasını şöyle sürdürdü: "Gübre, mazot, ilaç giderleri yüzünden maliyetlerini bile karşılayamıyorlar. Son beş yılda narenciye ihracat gelirimiz yüzde 11 geriledi. Beş yıl önce sine göre şu anda ton başına satış fiyatı olarak portakal yüzde 44, mandalinayı yüzde 37, limonu yüzde 28, greylimonda yüzde 31 daha ucuza ihraç ediyoruz. 7,7 milyar dolar değerindeki Avrupa pazarından ise hiç pay alamıyoruz. 10 milyar dolarlık endüstriyel narenciye ihracatında ise hemen hemen hiç yokuz. Hani bizim ülkemizde tatlı bir tartışma konusu var ya "Balığa limon sıklır mı, sıklıkmaz mı?" diye, üreticiyi bu hâle düşürenler sayesinde yakında balığa sıklıkla limon bulamayacağız. Aslında limon faydalıdır ama iktidar önce çiftçiyi limon gibi sıklı, sonra da ülkenin bütün değerlerine limon sıklı; orduya limon sıklı, üniversiteye limon sıklı; emekli aylığına, fabrikaları-

mıza, kadınlara, gençlere, memura limon sıklı; Türk parasına limon sıklı; demokrasiye, hukuka, insan haklarına limon sıklı, yetmedi. Dünyada hiçbir ordu, silah fabrikasını başka bir orduya satmadı. Bunu da AKP iktidarıyla gördük. Tank Paletle, milli üretime ve milliyetçiliğe bile bu iktidar limon sıklı. Gelin, narenciye üreticilerinin sorunlarını araştırıp çözüme kavuşturalım, bari onlara bir şeyler yapalım."

Haber: Necdet TAŞ